

Nr. 4(174)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2026. gada 7. aprīlis

VĒL VIENS SOLIS CEĻĀ PIE LASĪTĀJA

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Aizvadītajā mēnesī mūsu bibliotēka NVO namā rīkoja tiešsaistes semināru **«Bibliotēka cilvēkiem ar dažādām lasīšanas iespējām. Tu vari. Mēs parādīsim kā!»**. Klātienē to apmeklēja ap desmit dažādu organizāciju pārstāvju, savukārt attālināti pieslēdzās 52 intereseanti.

Šoreiz semināra mērķis bija tieši uzrunāt pielāgotās literatūras mērķauditoriju. Kaut arī bibliotēka nenogurstoši informē savus sadarbības partnerus un sabiedrību par dažādām iespējām lasīt grāmatas, tomēr daudzus šī informācija vēl nav sasniegusi.

Īpašu interesi dalībnieki izrādīja par mūsu bibliotēkas tīmekļvietni BALSS, kas nodrošina ērtu attālinātu piekļuvi pašapkalpošanās sistēmai, lai varētu lasīt pielāgotas audiogrāmatas. Daudz jautājumu izskanēja par ieteikumiem, kā iedrošināt seniorus lasīt audiogrāmatas.

Un patiesi — ikvienā Latvijas pagastā ir kāds seniors, kurš vairs nespēj lasīt parasto iespieddruku. Tomēr liela daļa no viņiem atsakās lasīt audiogrāmatas. Galvenais iemesls ir bailes no nezināmā un no tehnoloģijām. Lai tās

pārvarētu, mūsu bibliotēka iesaka iesaistīt ģimenes locekļus un iedot paklausīties vienu vai divas audiogrāmatas kompaktdiskos, kur vienā diskā ir viena grāmata. Tam nepieciešams tikai kompaktdisku atskaņotājs, kas atbalsta MP3 formātu.

Pieredze liecina, ka jau pēc gada seniori pāriet uz audiogrāmatu klausīšanos digitālā formātā, izmantojot zibatmiņas.

Vēl viena iespēja senioriem lasīt ir grāmatas palielinātā drukā. Tad lasītājs var palikt divatā ar grāmatas sižetu, bez tādiem starpniekiem kā diktori.

Ne mazāku uzmanību seminārā izpelnījās arī grāmatas vieglajā valodā. Diskusijā pēc semināra daudzi apliecināja, ka šādas grāmatas ir noderīgas arī bērniem, kuri tikai sāk patstāvīgi apgūt lasītprasmi.

Šādās grāmatās bieži ir skaidrojumi bērniem vēl mazpazīstamiem vārdiem, kas sastopami pasākās, piemēram, aizgalds, pieguļa u.c. Tāpat semināra dalībnieki piekrita, ka šādu grāmatu izdošanā vairāk vajadzētu iesaistīties izdevniecībām, lai intereseanti tās varētu iegādāties savā īpašumā.

Mūsu ziemeļvalstu kaimiņu — Zviedrijas un Somijas — vieglās valodas grāmatu izdevējdarbība balstās 50 gadu

pieredzē. Šobrīd šajās valstīs vieglās valodas grāmatas tiek finansētas no valsts budžeta. Tie ir gan finansēšanas konkursi, kas paredzēti tikai šādu grāmatu izdošanai, gan arī atsevišķu izdevniecību subsidēšana.

Latvijā pirmā grāmata vieglajā valodā iznāca 1998. gadā, bet tikai kopš 2020. gada tās iznāk regulāri, pateicoties mūsu bibliotēkai un Vieglās valodas aģentūrai. Tomēr arī tas jau ir pietiekami ilgs laiks, lai sāktu domāt par vieglās valodas grāmatu mērķauditorijas vajadzību apmierināšanu valstiskā līmenī.

Semināra ierakstu joprojām var noskatīties mūsu bibliotēkas *YouTube* profilā.

Otrs ne mazāk svarīgs notikums bija dalība 20. martā Latvijas Universitātes Zinātnes mājā notikušajā **«Sociālā darba festivālā»**, kur pulcējās sociālie darbinieki, studenti un citu nozaru pārstāvji. Tā mērķis bija veicināt dažādu organizāciju sadarbību un palīdzēt sabiedrībai kļūt iekļaujošākai.

Festivāla ietvaros mūsu bibliotēka piedalījās ar pielāgoto pakalpojumu un literatūras prezentāciju. Neiztrūkstoša bija arī Braila rakstības darbnīca, kur interesenti varēja uzrakstīt savu vārdu Braila rakstā.

Studenti uzdeva daudz jautājumu, lai izprastu atšķirību starp parastajām grāmatām, kuras bibliotēka drīkst izsniegt jebkuram, un pielāgotajām grāmatām, kas paredzētas tikai noteiktai lasītāju grupai. Īpaši priecēja pasniedzēju interese par pielāgoto literatūru kā sociālās iekļaušanas instrumentu.

Festivāla noslēgumā vairāki studenti pauda pārsteigumu par mūsu piedāvājuma daudzveidību, kas ir pretrunā ar

nosaukumu «Latvijas Neredzīgo bibliotēka». Tas kārtējo reizi apliecina, ka bibliotēkas nosaukuma maiņa kļūst arvien svarīgāka.

Dalība abos pasākumos stiprināja mūsu bibliotēkas atpazīstamību un lo-mu kā nozīmīgam partnerim sociālās iekļaušanas jomā. Tiešsaistes seminārs ļāva tieši uzrunāt mērķauditoriju un skaidrot pielāgotās literatūras iespējas, savukārt Sociālā darba festivāls deva iespēju veidot jaunus kontaktus ar nozares profesionāļiem un topošajiem speciālistiem.

Bibliotēkai tā bija iespēja ne tikai informēt, bet arī uzklaut — labāk izprast sabiedrības vajadzības, jautājumus un bažas, kas saistītas ar lasīšanas pieejamību.

Savukārt pasākumu dalībniekiem šī bija iespēja atklāt, ka bibliotēka piedāvā daudz plašākas iespējas, nekā varētu šķist pēc tās nosaukuma. Daudzi pirmo reizi uzzināja par pielāgoto literatūru kā reālu risinājumu cilvēkiem ar dažādām lasīšanas grūtībām, kā arī par praktiskiem veidiem, kā palīdzēt saviem klientiem, tuviniekiem vai sev pašiem.

Šī savstarpējā pieredzes apmaiņa stiprina izpratni, mazina aizspriedumus un veicina pieejamākas sabiedrības veidošanos.

Ja arī Tavā ģimenē, darbā vai paziņu lokā ir kāds, kuram lasīšana kļuvusi grūtāka, aicinām nepalikt vienaldzīgiem un uzrunāt mūs. Kopā mēs varam atrast piemērotāko risinājumu — vai tās būtu audiogrāmatas, grāmatas palielinātā drukā vai vieglajā valodā. Nereti pietiek tikai ar nelielu iedrošinājumu, lai cilvēks atkal atklātu lasīšanas prieku. Mēs esam atvērti sarunai un gatavi palīdzēt.

KAFIJAS PAUZE AR JANU EGLI

Dinija Bite
sistēmbibliotekāre

Aprīļa izskaņā, **29. aprīlī, plkst. 15.00** Latvijas Neredzīgo bibliotēka aicina uz tiešsaistes sarunu ciklu **«KAFIJAS PAUZE ar Janu Egli»**. Šoreiz sarunas centrā būs tikko palielinātā drukā reproducētā grāmata «Diena ir izdevusies. Austrā», kas veltīta izcilajai latviešu dzejniecei un personībai Austrai Pumpurei.

«KAFIJAS PAUZE» ir sarunu cikls, kurā neformālā un draudzīgā gaisotnē tiekamies ar autoriem, lai tuvāk iepazītu viņu darbus un personības. Tā ir iespēja uz mirkli apstāties ikdienas steigā, ieliet kafiju vai tēju un ļauties sarunai par literatūru, dzīvi un cilvēkiem, kuri iedvesmo.

Rakstniece Jana Egles latviešu literatūrā pazīstama ar savu spēju iedziļināties cilvēka iekšējā pasaulē un radīt emocionāli piesātinātus, patiesus stāstus. Viņas darbos nozīmīga vieta ir cilvēka pieredzei, attiecībām un dzīves pagrieziena punktiem. Arī šajā grāmatā autore pievēršas personībai, kuras dzīve un darbs atstājuši dziļas pēdas Latvijas kultūrā.

Grāmata «Diena ir izdevusies. Austrā» stāsta par Austru Pumpuri — dzejnieci, dziesminieci un leģendārās «Austrasbērnu» kustības iedvesmotāju. Austrā Pumpure bija ne tikai radoša personība, bet arī spēcīga un iedvesmojoša cilvēka piemērs, kurš spēja vienot ap sevi citus un dot ticību dziesmas un

vārda spēkam. Viņas dzīvesstāsts ir par pārliecību, radošumu un spēju saglabāt gaismu arī sarežģītos laikos.

Grāmatas izdošana palielinātā drukā paplašina iespējas šo stāstu iepazīt arī tiem lasītājiem, kuriem parastais iespiedteksts ir grūti salasāms. Tas ir vēl viens solis ceļā uz pieejamāku literatūru un iespēju ikvienam būt kopā ar nozīmīgiem Latvijas kultūras stāstiem.

Tikšanās laikā būs iespēja dzirdēt Janas Egles stāstījumu par grāmatas tapšanu, par iedvesmu un par to, kā veidojas šāds personības portrets. Saruna ļaus tuvāk iepazīt gan pašu autori, gan Austras Pumpures dzīvesstāstu, atklājot nianšes, kas lasot bieži paliek starp rindām.

Aicinām ikvienu interesentu pievienoties sarunai, lai kopā piedzīvotu šo tikšanos ar literatūru un personībām, kuras turpina iedvesmot arī šodien.

Šāda tikšanās ir iespēja ne tikai uzzināt vairāk par konkrētu grāmatu, bet arī ieraudzīt literatūru caur pašas autores skatījumu. Sarunā bieži atklājas nianšes, kas palīdz labāk izprast gan grāmatas tapšanas procesu, gan tajā aprakstītās personības dziļumu. Tā ir arī iespēja uzdot jautājumus un iesaistīties dialogā, kas bagātina lasīšanas pieredzi un ļauj literatūrai kļūt personiskākai un tuvākai.

Dalība sarunā ir bez maksas, un tai var pievienoties ikviens interesents no jebkuras vietas Latvijā. Par iespēju pasākumam pieslēgties attālināti informēsim vēlāk bibliotēkas mājaslapā.

DIENA IR IZDEVUSIES. AUSTRĀ

Gaidot tikšanos ar rakstnieci Janu Egli, aicinām ieskatīties viņas grāmatā «Diena ir izdevusies. Austrā», kas tikko reproducēta palielinātā drukā.

«Jūtu, kā gāžos atpakaļ nekuriem. Un atkal mostos. Tad vēlreiz viss pazūd, iegrimstu kā melnā rāvā un atkal nirstu ārā. Laiks vairs nav manā ziņā, laiks nepieder man. Tas skalojas ap mani, vietām vilkdams kā akaci, taču vairs nekur nenes. Atkal grimstu.

Kārtējo reizi iznirusi, atmostos, šoreiz pa īstam. Acis atveras vieglāk. Aiz loga tumšs.

— Austrā! Austrā! — dzirdēta balss kā no tālienes kādu uzstājīgi uzrunā. Prāts aizmiglots, dūmakainas neziņas drapējrijas, lēni švīkstēdamas kā teātra biezie samta aizkari, pamazām atklāj scēnu. Skatuve izgaismota, uz tās ieraugu sevi. Austrā esmu es.

— Neklaigā, — saku, — es tak dzirdu.

Rokas piekārtu spilvenu, atglauž matu no manas pieres.

— Austrā, vai tu dzirdi? Tu redzi mani, pazīsti?

— Es taču teicu, ka dzirdu.

Uz otro jautājumu neatbildu. Es zinu šo sievieti, tūlīt, tūlīt atcerēšos... Palātā ienāk vēl kāds, es atkal paveru plakstus. Spodri balts halāts, tiešs, vēss skatiens.

Tā noteikti ir ārste. Viņas sasveicinās, runā par to, kas ar mani ir noticis.

— Izskatās, ka insults skāris runas centru. Iespējams, viņa vairs nerunās.

— Kas tās par muļķībām, es taču runāju, pasaki viņai, — iejaucos pa vidu, taču neviens uz maniem iebildumiem nereaģē, it kā manis te vispār nebūtu. — Dzi', es ar jums runāju.

— Jūs esat tuvākā radniece? — ārste jautā sievietei, kas mani aprūpē, bet joprojām neieklausās manī.

— Jā, krustmeita, — viņa atbild.

Krustmeita... Man ir krustmeita. Atceļos, tā ir Vija, nu re, sāku atjēgties.

— Vija, saki taču dakterei, ka es visu dzirdu un pat atbildu, ja viņa pati to nepamana, — saku krustmeitai.

— Iesim, es jums pastāstīšu sīkāk par nozīmēto ārstēšanu un to, kādas ir prognozes, — saka ārste, un viņas abas iziet no palātas, uz mani pat nepaskatījušās. Ārste noslēdz gaismu.

Guļū tumsā. Acis palēnām pierod pie zaļā evakuācijas gaismekļa ietonētās krēslas. Loga aizkars nav aizvilts, redzu dažas zvaigznes. Viena spožāka par citām, mēģinu tai piemiegt ar aci. Nesasnā. Seja sastingusi kā maska.»

Tā sākas grāmata par kustības «Austrasbērni» māmuļu Austru Pumpuri.

BAZŪNE

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila un pielāgotās drukas nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.
Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@lnrb.gov.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālrunis: 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.